

5. Журавка Ф.О. Валютна політика в умовах трансформаційних змін економіки України : монографія / Ф.О. Журавка. – Суми : Вид-во "Ділові перспективи"; ДВНЗ "УАБС НБУ", 2008. – 334 с.

6. Офіційний сайт НБУ. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua/>

7. Офіційний сайт міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.minfin.gov.ua/>

8. Офіційний сайт асоціації українських банків. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://aub.org.ua/>

9. Підвисоцький Р. Реалії ринкового курсоутворення в Україні / Р. Підвисоцький // Вісник Національного банку України : наук.-практ. журнал. – 2015. – № 3(229). – С. 13-16.

Надійшло до редакції 13.01.2015 р.

Дребот Н.П. Факторы влияния на курс национальной валюты в Украине

Обоснованно, что обменный курс определяется не только рыночными и монетарными факторами, но и валютно-экономическим положением страны, состоянием взаимосвязей в мировой экономике, расстановкой сил на мировой арене и тому подобное.

Проанализировано влияние на валютный курс таких факторов, как: экономическое развитие страны и темпы роста ее ВВП; темпы инфляции в стране; динамика денежной массы; уровень процентных ставок; состояние платежного баланса страны; государственное регулирование валютного курса; степень доверия к валюте на национальном и мировом рынках.

Ключевые слова: валютный курс, банковская система, золотовалютные резервы, платежный баланс, инфляция.

Drebot N.P. Factors Influencing Exchange Rates in Ukraine

The changes of dynamics of the real exchange rate, which leads to reducing the intensity of foreign trade, distortion of investment decision of business entities and significant socio-economic changes in society are considered. The exchange rate is substantiated to be determined not only by the market and monetary factors, but the monetary and economic situation of Ukraine, the state of relationships in the global economy, the balance of forces on the world stage, etc. The influence of the exchange rate factors is analysed. These factors are the following: country economic development and growth of its GDP; inflation rates in Ukraine; dynamics of money supply; the level of interest rates; the state of balance of payments; government regulation of the exchange rate; the degree of confidence in the currency on the national and world markets.

Keywords: exchange rate, banking system, foreign exchange reserves, balance of payments, inflation.

УДК 334.758(100+477)

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВО-ПРОМИСЛОВИХ ГРУП ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

О.О. Жихарцева^{1,2}

Розглянуто зарубіжний досвід діяльності фінансово-промислових груп (ФПГ) та можливості його використання в Україні. Здійснено аналіз різних типів ФПГ за особливостями організації, розмірами, структурою, спеціалізацією, джерелами фінансування більшості фірм, рівнем втручання держави в економічну сферу.

Досліджено досвід функціонування ФПГ у США, де існують об'єднання навколо певного ядра (банківського, торговельного або промислового), що визначають промис-

лово-фінансову політику країни загалом та практично контролюють розвиток важливих галузей господарства; досвід Німеччини, де прикладом такої форми інтеграції є фінансово-промислові об'єднання, центрами створення яких, як правило, є великі банки; французький досвід, який поєднує різні системи управління та розвитку; досвід Італії, де фінансово-промислові групи контролюють відносно невеликий економічний простір, та досвід Японії, який свідчить про перспективність розвитку великих промислово-фінансових об'єднань, для регулювання діяльності яких держава застосовує сукупність заходів прямого і непрямого характеру.

Зроблено висновок про те, що діяльність ФПГ у різних країнах свідчить про важливість вивчення та використання зарубіжного досвіду створення та функціонування ФПГ в умовах вітчизняної системи господарювання для раціонального використання промислового, трудового, природного та фінансового потенціалів економіки України.

Ключові слова: фінансово-промислова група, банк, промислово-фінансова політика, фінансовий потенціал, підприємницька діяльність.

Постановка проблеми. Процес переходу до ринкових відносин у багатьох країнах свідчить про ефективність підприємницької діяльності, що переважно зумовлено використанням різних форм господарської співпраці та збільшенням організаційно-виробничих структур суб'єктів, що господарюють, за рахунок участі в статутному капіталі, придбанні акцій інших організацій та підписанні відповідних договорів між організаціями. Тому з'являються складні за організаційною будовою підприємства – фінансово-промислові групи (ФПГ), альянси, холдинги та інші форми об'єднань. За своєю структурою вони є інтегрованими фінансовими, промисловими та бізнес-структурами.

Актуальність питання щодо створення ФПГ засвідчує й те, що така структура допомагає найлегшим чином подолати кризові явища, оскільки окремо створені фінансові інститути та промислові підприємства є більш уразливими на ринку.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Питання щодо зарубіжного досвіду діяльності фінансово-промислових груп та можливості його використання в Україні досліджували такі вчені, як: І.В. Алексеев [1], М.І. Баталова [2], О. Борик [3], М. Вінницький [5], О. Різенко [5], В.В. Кокосинський [6], М.К. Галянтьч [7], Н.М. Процун [8] та ін.

Мета роботи дослідити зарубіжний досвід діяльності фінансово-промислових груп та можливості його використання в Україні.

Виклад основного матеріалу. Історія розвитку та наслідки функціонування ФПГ свідчать про те, що їх створення є одним із шляхів найперспективнішого розвитку підприємства у сучасних умовах, адже може гарантувати стабільність, збільшення прибутків, створення нових робочих місць, залучення інвестицій як на підприємство, так і в державу.

За особливостями організації ФПГ, розмірами, структурою, спеціалізацією, джерелами фінансування більшості фірм, рівнем втручання держави в економічну сферу виділяють різні типи ФПГ, а саме:

1. Англо-американська модель. У ній ключова роль належить великим компаніям, акції яких котируються на найбільших світових біржах і на діяльність яких держава впливає опосередковано – виключно через суди.
2. Континентальна європейська модель, у якій домінують середні та великі компанії, контрольний пакет акцій яких належить великим інвесторам

¹ здобувач О.О. Жихарцева – Львівська КА;

² Наук. керівник: проф. Г.І. Башнянин, д-р екон. наук – Львівська КА

(наприклад, аристократичним сім'ям як у Франції). Фінансується банківською системою. Держава сприяє розвитку стратегічних секторів (аерокосмічна галузь, енергетика, металургія).

3. Синтез двох попередніх моделей – Канада, країни Південної Америки, Скандинавії, Іспанія. У цих країнах переважають відносно малі за світовими масштабами та середні компанії, які є в основному власністю підприємців-засновників. Основне джерело фінансування – банки, які обмежуються кредитними функціями і не беруть активної участі в управлінні [5]

Варто зазначити і те, що за час розвитку господарських відносин фінансово-промислові групи зазнали значних змін і навіть сучасні ФПГ у різних регіонах мають відмінності. Це залежить від розвитку регіону, держав та підприємств, що входять до складу інтеграційного угруповання та розвитку корпоративних відносин. Наприклад, у США поєднання банківських, промислових та комерційних компаній і корпорацій здійснювалось насамперед через наявність зв'язків у сфері фінансів. У першій половині ХХ ст. за рахунок концентрації капіталу сімейним (Моргани, Рокфелери, Дюпони, Меллони і т. ін.) та регіональним (Чикагська, Клівлендська, Каліфорнійська та ін.) фінансовим групам вдалось сконцентрувати значні пакети акцій та об'єднати промислові та комерційні компанії різних профілів діяльності з подальшим переплетенням їх зв'язків за рахунок не тільки акціонерних, але й особистих, сімейних, альянських та інших відносин. При цьому сплетіння банківських та нефінансових структур призвело до розширення послуг банків і підвищення надійності вкладення капіталу.

Створюють конгломерати промислово-фінансового ("Дженерал моторз", "Форд мотор", ІТТ, ІВМ тощо) та торгово-фінансового спрямування ("Сіра Робак", "Крогер" та ін.) [3]. Отже, у США існують об'єднання навколо певного ядра (банківського, торговельного або промислового), що визначають промислово-фінансову політику країни загалом, та практично контролюють розвиток важливих галузей господарства. Водночас варто відзначити і наявність нових тенденцій, а саме: злиття об'єднань у більш великі коаліції, тобто об'єднання національного масштабу. До них належать каліфорнійська (західна), нью-йоркська (східна), та частково північна (промислова) групи.

Наприклад, каліфорнійська група поряд з банками ("Бенк оф Америка", "Ферст інтерсейт", "Секьюріті пасифік", "Уолз Фарго") об'єднує такі відомі концерни, як "Локхід", "Рокуелл Інтернешнл", "Хьюллет-Паккард", "Шеврон", "Літон індастріз", "Бетель", "Дель-Монте" та ін. Кожен із зазначених концернів є ядром об'єднання, а тісні взаємозв'язки між ними створюються завдяки співпраці в єдиному економічному просторі та внаслідок володіння і безпосереднього контролю за компаніями та установами. Однак, поряд з тим іде активний розвиток локальних груп, які діють у межах регіону або галузі (наприклад, регіональна – техаська, галузева – нафтопереробна) [4]. На сучасному етапі однією з форм концентрації капіталів у США є холдинги. Це компанії, які володіють акціями одного або кількох банків.

У США ФПГ не мають чітких меж: зміни складу ФПГ допустимі, але за умови постійного існування центральної компанії (ТНК). До складу ФПГ входять корпорації, які належать до різних галузей економіки, що об'єднуються,

своєю чергою, за принципом вертикальної або горизонтальної інтеграції. Обов'язково у центрі ФПГ існує банк, який і є кредитором чи інвестором ФПГ та займається емісією цінних паперів ТНК, які входять до складу ФПГ. Наявність банку у складі ФПГ є головною відмінною рисою групи від ТНК.

У Німеччині прикладом такої форми інтеграції є фінансово-промислові об'єднання, центрами створення яких, як правило, є великі банки. На основі акціонерних, фінансових, а також ділових зв'язків виникає міжгалузева інтеграція промислових концернів з фінансовими інститутами у стійкі горизонтальні промислово-фінансові об'єднання. При цьому банки беруть участь не тільки у фінансуванні інвестиційних проектів, але і в управлінні підприємствами.

Наприклад, навколо Deutsche Bank AG групуються такі відомі промислові концерни, як Bosch, Siemens, а навколо Dresdner Bank AG – Höchst, Grunding, Krupp. Своєю чергою, навколо порівняно стійкого центра – концерну групується багато великих, середніх і малих фірм. У середньому головні холдингові групи володіють акціями та контролюють діяльність близько 150 компаній. Фінансово-промислові групи у Німеччині є гнучкими утвореннями, маневреність яких забезпечується банком, і під дією яких відбувається поглинання або злиття окремих компаній та утворення великих ПФГ [1].

У країні три національні групи контролюють більше половини промисловості, транспорту, кредитно-страхової сфери, торгівлі, сфери послуг тощо. Найбільш потужною серед них є група, що об'єднується навколо "Дойч Банку". Це концерни "Сіменс", "Бош", "Даймлер Бенц", "Тіссен", ФЕБА, РВЗ та багато ін. Друга за потужністю група сконцентрована навколо "Дрезден банка". До неї відносять такі відомі концерни, як "Хест", "Грюндіг", "Крупп" та ін. Ця група має тісні зв'язки з регіональними, насамперед з баварською (з банком "Баріше-Хіпотекен унд Вексель банк" "Дрезден банк" пов'язаний особистою унією) та іноземними (Франція, Бельгія, Голандія, США тощо) групами. І третя фінансова – промислова група, яка базується навколо "Комерц банку". Вона спеціалізується у торгівлі та сфері послуг.

Водночас зазначимо, що значна частина економіки Німеччини контролюється регіональними фінансово-промисловими групами, які досить тісно пов'язані з урядами земель, які мають значну автономію від федерального уряду та законодавства, а також співпрацюють з ними в напрямках розвитку регіональної економіки. Отже, у німецькій моделі у формуванні групи присутне домінування в акціонерній власності фінансових установ – комерційних банків та безпосередня співпраця з державними структурами у розвитку промислового потенціалу країни, тоді як для американської моделі (на основі англосаксонського права) характерним є домінування промислового капіталу над фінансовим.

У Франції первинне формування груп здійснювалось шляхом об'єднання сімейного та індивідуального капіталу. Як зазначає О.Я. Борик [4], саме сімейні унії та зв'язки поряд з системами угод про ринки збуту та поставок, кредитно-фінансових та інвестиційно-гарантних відносин, виробничо-технологічного та науково-дослідного співробітництва за безумовної спрямованої підтримки владними структурами дали змогу сформувати ядро промислово-фінансових груп. Наприклад, державні фінансово-промислові групи у Франції базуються на

таких потужних концернах та компаніях, як: "Електрисіте де Франс", "Газ де Франс", "Алькотель", "Рено", "Юзінор-Сасілор", "Ельф-Акітен" та ін.

Водночас поряд з державними корпораціями успішно діють і мають державну підтримку також і приватні компанії та концерни. Наприклад в автомобілебудуванні з державною корпорацією "Рено" успішно конкурує приватна корпорація "Пежо". Отже, французький досвід поєднує різні форми власності: як державну, так і недержавну, а також різні системи управління та розвитку. В Італії фінансово-промислові групи контролюють відносно невеликий економічний простір. ФПГ у цій країні здійснюють свою діяльність насамперед в автомобільній, хімічній та машинобудівній промисловості та у приладобудуванні.

Ядром ФПГ, як правило, слугує банківсько-фінансовий або державний холдинг. Щодо державних холдингів, то вони формувались за підтримки державної фінансово-кредитної системи. Так, п'ять банків, які повністю належать державі (Неаполітанський, Сіцилійський, Італійський, "Монте дей Пскі ді Сіена" і "Інституту банкарью сан Піоло ді Торіна"), та три банки, контрольний пакет яких належить державному концерну – інституту промислової реконструкції ІРІ (Римський, Італійський кредит і Комерційний банк), практично контролюють основні фінансові потоки у країні.

Для України особливий інтерес у розбудові економіки за допомогою ФПГ має досвід Японії. У країні здійснювали значну підтримку галузей, які належали до пріоритетних, а для стимулювання їхнього розвитку приймали відповідні закони щодо видобутку газу і нафти, атомної енергетики, вугледобувної, авіаційної, машинобудівної, металургійної, текстильної промисловості та інших галузей [7]. У разі участі підприємств приватного капіталу у державних програмах вони користувались значною дотаційною підтримкою, до них застосовувалось особливе (пільгове) оподаткування. В Японії шляхом злиття промислових підприємств, холдингових компаній, банків і торговельних структур створено такі потужні структури, як "Міцубі", "Сумітомо", "Міцубісі" та інші створили потужні ПФГ. Японські ФПГ є масштабними та потужними. У сучасній економіці Японії є два види об'єднань:

- кейрецу (форма співпраці між банками та компаніями в Японії, яка об'єднує їх зусилля та таким чином приводить до економічного прогресу, японський вид вертикального концерну);
- сюдани (універсальна фінансово-промислова група, де керівництво відбувається на основі циркулярного холдингу) [8].

Саме в Японії фінансово-промислові групи зазнали послідовного розвитку, та ефект їх використання був максимальний. Історично ще наприкінці 40-х років підприємницькі групи – "кейрецу" стали об'єднуватись у фінансово-промислові групи – "сюдани". До складу груп входили, крім виробничих структур, і фінансові (банки, страхові компанії тощо). Так, наприклад, в об'єднанні "Міцубісі" фірма "Міцубісі дзюко" володіє пакетами акцій (але які становлять всього кілька відсотків) банку "Міцубісі гінко", компанії зі страхування життя "Мейдзі сеймей", компанії з ризикових видів страхування "Сумімото кейдзю касай хокен", траст-банку "Міцубісі сінтаку", компаній "Токіо кайдз касай", "Міцубісі седзі", "Міцубісі денкі" та ін.

Як зазначає Н.М. Процун [8], практично більшість японських корпорацій, кредитно-фінансових та страхових компаній та установ, торгових домів і фірм об'єднані в промислово-фінансові групи – "седани", а сім з них реально контролюють економічну ситуацію у більшості галузей економіки країни. Три з них створені навколо таких промислових корпорацій, як "Міцубі", "Сумімото" і "Міцубісі", а інші чотири – навколо банків "Ніхон коґйо гінко", "Фудзі" (група "Фуко"), "Санва" і "Дайті-Канґйо". "Хітачі-Ніссан" серед них є самостійною промисловою групою і має статус юридичної особи, на відміну від решти груп.

ФПГ у Японії (Mitsui, Mitsubishi, Fuyo, Sanwa) контролюють 58-75 % активів всієї країни, а їхньою основою є потужний банк, який контролює дочірні банки, філіали, трастові банки, страхові та інвестиційні компанії. Така "фінансова база", на погляд М.І. Баталової та М.А. Кузнецової [2], дає змогу втілювати у життя, реалізовувати нові наукові розробки, ноу-хау та нові технології, що і є найголовнішим і найсильнішим чинником конкурентоспроможності підприємств. Досвід Японії свідчить про перспективність розвитку великих промислово-фінансових об'єднань, для регулювання діяльності яких держава застосовує сукупність заходів прямого і непрямого характеру.

Отже, досвід країн Західної Європи, США свідчить про те, що ПФГ, як складне багатофакторне комплексне утворення, у разі вдало прийнятого законодавства, можуть бути ефективно використані для формування нових виробничо-фінансових відносин і розвитку всього ринкового господарства, особливо на фондовому, інвестиційному та кредитному ринках. Щодо діяльності банків у системі ПФГ, то світовий досвід засвідчує, що групи, на чолі яких стоїть банк, як правило, демонструють найвищу економічну ефективність [6].

Важливо наголосити на тому факті, що банки значно розширили експертно-консультаційне обслуговування підприємств. Активна участь банків спостерігається у подальшому збільшенні ФПГ, вони сприяють розробленню більш прийнятних схем, об'єктів та умов для злиття, ретельно вивчаючи кон'юнктуру ринків. Все це посилює зрощення банківського капіталу з промисловим.

Отже, проведене дослідження щодо створення, функціонування ФПГ у розвинених країнах свідчить про поступове вдосконалення, пристосування економік країн та їх законодавства до існуючих світових тенденцій. Потрібно зазначити, що такі процеси відбуваються через постійний розвиток світового господарства та міжнародних економічних відносин.

Щодо України, то незважаючи на стабільний розвиток таких об'єднань у провідних країнах світу, доцільність їх створення в Україні ще не взято до уваги, а стан розвитку ФПГ у державі перебуває на рівні розвитку та не отримує достатньої підтримки з боку держави. Відповідно до результатів цього дослідження, можна зробити такі висновки: зусилля нашої держави повинні бути спрямовані на удосконалення законодавства та економіко-правового регулювання діяльності фінансово-промислових груп на основі як аналізу теоретичних джерел, так і господарської практики та відповідної нормативно-правової бази та світового досвіду. Оскільки єдиного механізму у створенні та регулюванні діяльності ФПГ немає, то для України можливим є варіант винайдення своєї моделі формування ФПГ, яка враховувала б реалії економічної ситуації у країні.

Отже, вивчення досвіду формування і роботи як зарубіжних, так і вітчизняних промислово-фінансових груп дають підстави стверджувати, що на сучасному етапі процес формування та процес діяльності ФПП відбувається без належного наукового обґрунтування та без урахування досвіду утворення і функціонування таких структур в економічно розвинених країнах.

Висновки. Отже, аналіз досліджень діяльності ФПП у різних країнах довів важливість вивчення та використання зарубіжного досвіду створення та функціонування ФПП в умовах вітчизняної системи господарювання для раціонального використання промислового, трудового, природного та фінансового потенціалів економіки України. Для створення нових ФПП та ефективного функціонування вже існуючих з урахуванням зарубіжного досвіду потрібно:

- розробити механізми та економічні важелі впливу на ті фактори, які забезпечують ефективне управління ФПП;
- доцільно передбачити систему фіскальних і кредитних пільг;
- розробити основні засади та основи формування моделі функціонування цільових ФПП на зразок аналогічних фінансово-промислових об'єднань європейського візря.

Література

1. Алексеев И.В. Управление ресурсным обеспечением промышленно-финансовых групп : монография / И.В. Алексеев, М.К. Колісник, А.С. Мороз. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2007. – 132 с.
2. Баталова М.І. Фінансово-промислові групи як найпотужніше явище в світовій економіці / М.І. Баталова, М.А. Кузнцова. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.rusnauka.com/31.../16_97103.doc.htm
3. Борик О. Особливості формування промислово-фінансових груп в умовах країн ЄС та СНД та використання зарубіжного досвіду для України / О. Борик // Соціально-економічні проблеми і держава. – Тернопільський ін-т соціальних та інформаційних технологій. – 2009. – № 1(2). – С. 87-92.
4. Борик О.Я. Особливості формування промислово-фінансових груп в контексті становлення ринкових відносин в Україні та вступу держави до ЄС (концептуальні засади) / О.Я. Борик // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". – Сер.: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка". – 2007. – № 599. – С. 78-85.
5. Вінницький М. Камо грядеш, Україно? / М. Вінницький, О. Різенко. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.management.com.ua/strategy/str140.html>
6. Кокошинський В.В. Оцінка діяльності промислово-фінансових груп та їх вплив на поліпшення економічного стану України / В.В. Кокошинський // Збірник наукових праць МННЦ ІтіС. – К., 2009. – Вип. 14. – С 173-186.
7. Правові проблеми створення та діяльності промислово-фінансових груп в Україні : монографія / за ред. М.К. Галантича. – К. : НДІ приватного права і підприємництва, 2005. – 480 с.
8. Процун Н.М. Зарубіжний досвід функціонування фінансово-промислових груп і можливості його імплементації в Україні / Н.М. Процун // Вчені записки Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського. – Сер.: Економіка і управління. – 2012. – Т. 25 (64) № 1. – С. 154-162.

Надійшло до редакції 18.02.2016 р.

Жыхарцева О.О. Зарубежный опыт деятельности финансово-промышленных групп и возможности его использования в Украине

Рассмотрен зарубежный опыт деятельности финансово-промышленных групп (ФПП) и возможности его использования в Украине. Осуществлен анализ разных типов ФПП по особенностям организации, размерам, структуре, специализации, источникам финансирования большинства фирм, уровню вмешательства государства в экономическую сферу.

Исследован опыт функционирования ФПП в США, где имеют место объединения вокруг определенного ядра (банковского, торгового или промышленного), которые оп-

ределяют промышленно-финансовую политику страны в целом и практически контролируют развитие важных отраслей хозяйства; опыт Германии, где примером такой формы интеграции являются финансово-промышленные объединения, центрами создания которых, как правило, являются большие банки; французский опыт, который совмещает разные системы управления и развития; опыт Италии, где финансово-промышленные группы контролируют относительно небольшое экономическое пространство, и опыт Японии, который свидетельствует о перспективности развития больших промышленно-финансовых объединений, для регуляции деятельности которых государство применяет совокупность мероприятий прямого и непрямого характера.

Сделан вывод о том, что деятельность ФПП в разных странах свидетельствует о важности изучения и использования зарубежного опыта создания и функционирования ФПП в условиях отечественной системы ведения хозяйства для рационального использования промышленного, трудового, естественного и финансового потенциалов экономики Украины.

Ключевые слова: финансово-промышленная группа, банк, промышленно-финансовая политика, финансовый потенциал, предпринимательская деятельность.

Zhikhartseva O.O. Foreign Experience of the Activity of Financial Industrial Groups and Possibilities of its Use in Ukraine

Foreign experience of the activity of financial industrial groups (FIG) and the possibilities of its use in Ukraine are studied. The analysis of different types of financial industrial groups is carried out according to the features of organization, sizes, structure, specialization, sourcing most firms, and the level of state intervention in the economic sphere. The experience of FIG functioning in the USA is investigated, where associations are based on a certain core such as bank, point-of-sale or industrial, which determine the financial industrial policy of the country on the whole, and practically control the development of important industries of economy. The experience of Germany shows that the example of such form of integration is financial industrial associations and large banks are the centres of their creation. French experience provides the example of combination of various control and development systems. In Italy financial industrial groups control relatively small economic area. The experience of Japan proves the perspective of the development of large financial industrial groups when the state applies complex measures of direct and indirect measures in order to adjust their activity. Thus we have drawn the conclusion that financial industrial groups' activity in different countries proves the necessity of studying and using foreign experience of creation and functioning of FIG in the terms of the domestic economic system for the rational use of industrial, labour, natural and financial potentials of Ukraine's economy.

Keywords: financial industrial group, bank, financial potential, entrepreneurial activity.

УДК 336.77

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНЮВАННЯ ДОЦІЛЬНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ФАКТОРИНГУ В ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Л.Г. Квасній¹, І.В. Фариневич²

Запропоновано систему показників, яка буде сприяти прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо доцільності застосування факторингу в діяльності торговельних підприємств. Доведено, що застосування факторингу в діяльності підприємств, з одного боку, не впливає на зростання кредиторської заборгованості, а з іншого – пришвидшує оборотність оборотних активів, збільшує платоспроможність та рента-

¹ доц. Л.Г. Квасній, канд. екон. наук – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка;

² здобувач І.В. Фариневич – Дрогобицький ДПУ ім. Івана Франка